Euroopan parlamentti
2024-2029

Budjettivaliokunta

2025/0543(COD)

20.3.2026

LUONNOS TALOUSARVIONÄKÖKOHTIA KOSKEVAKSI ARVIOKSI

budjettivaliokunnalta

teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnalle

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta vuosiksi 2028–2034, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja asetuksen (EU) 2021/695 kumoamisesta

(COM(2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Talousarvionäkökohtia koskevan arvion valmistelija: Hélder Sousa Silva

PA_LegEvaluation

TALOUSARVIONÄKÖKOHTIA KOSKEVA ARVIO

teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta vuosiksi 2028–2034, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja asetuksen (EU) 2021/695 kumoamisesta
(COM (2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Budjettivaliokunta on laatinut ehdotuksesta arvion työjärjestyksen 58 artiklan mukaisesti ja todennut seuraavaa:

Budjettivaliokunta, joka

A. ottaa huomioon, että Draghin raportin mukaan tutkimus ja innovointi ovat yksi tärkeimmistä tuottavuutta ja ihmisten hyvinvointia edistävistä tekijöistä, jolla voidaan saada aikaan myönteisiä ulkoisvaikutuksia ja tukea EU:n strategista autonomiaa ja yhteiskuntamallia; ottaa huomioon, että raportissa tuetaan yksinkertaisempaa ohjelmarakennetta, jossa keskitytään valittuihin painopisteisiin ja jolle annetaan 200 miljardin euron lisämäärärahat;

B. ottaa huomioon, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman väliarviointi[1] vahvistaa sen suuren eurooppalaisen lisäarvon, merkityksellisyyden ja vaikuttavuuden; toteaa arvioinnissa korostettavan, että vaikka keskimääräinen hyväksymisaste nousi Horisontti 2020 -puiteohjelman 12 prosentista Horisontti Eurooppa -puiteohjelman 16,4 prosenttiin, vain 30 prosenttia laadukkaista ehdotuksista pystyttiin rahoittamaan ja niiden kaikkien rahoittaminen olisi edellyttänyt 81,8 miljardin euron lisämäärärahoja;

C. ottaa huomioon, että Budapestin julistuksessa todetaan uudelleen, että on tärkeää osoittaa vuoteen 2030 mennessä kolme prosenttia BKT:stä tutkimukseen ja kehittämiseen; toteaa, että Barcelonan julistusta seuranneiden 26 vuoden aikana tämän tavoitteen on saavuttanut vain muutama jäsenvaltio; katsoo, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman avulla voidaan tukea tämän tavoitteen saavuttamista ja saada lisärahoitusta julkisilta ja yksityisiltä yhteisöiltä;

D. ottaa huomioon, että Lettan raportissa ehdotetaan uutta ”viidettä vapautta” tutkimuksen, innovoinnin ja koulutuksen tehostamiseksi sisämarkkinoilla;

1. katsoo, että ohjelman määrärahat olisi korotettava 154 miljardista eurosta [luku väliraportista, käypinä hintoina ja vuoden 2025 hintoina] euroon, jotta voitaisiin antaa Euroopan talouden keskeisille aloille niiden tarvitsemaa nostetta innovointiin, varmistaa riittävä rahoitus kaikille prioriteeteille ja ohjelman tavoitteille ja tukea tavoitetta osoittaa vuoteen 2030 mennessä kolme prosenttia BKT:stä tutkimus- ja kehittämismenoihin;

[1] SWD(2025) 110 final, ”Interim Evaluation of the Horizon Europe Framework Programme for Research and Innovation (2021–2024)”.

2. katsoo, että seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen ohjelmakauden alusta alkaen ja koko sen ajan on oltava käytettävissä riittävästi henkilöresursseja, jotta Horisontti Eurooppa -puiteohjelman tehokas täytäntöönpano voidaan varmistaa;

3. huomauttaa, että 6 artiklan mukainen talousarvion jakautuminen sisältää vain seitsemän alamomenttikohtaista ohjeellista määrää verrattuna 15:een kaudella 2021–2027; on huolissaan siitä, että monilla toimilla – erityisesti pilareissa I ja III – ei ole ennakoitavissa olevia määrärahoja, joten edunsaajilta puuttuvat selkeät määrärahat; toteaa, että tämä antaisi komissiolle huomattavan paljon liikkumavaraa muuttaa menojen painopisteitä ja päättää niistä täytäntöönpanon aikana ilman, että näin syntyy mitään lisäarvoa niille tutkijoille, innovoijille ja pk-yrityksille, joita ohjelma hyödyttää; suosittaa, että perussäädöksessä vahvistetaan ohjeelliset osarahoituspuitteet ennakoitavuuden, avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden lisäämiseksi;

4. toteaa, että joustavuus on tärkeä osa vuosien 2028–2034 monivuotisen rahoituskehyksen rakennetta koskevaa komission ehdotusta; muistuttaa kuitenkin, että Horisontti Eurooppa -ohjelmalle on varmistettava ennakoitavat ja riittävät vuotuiset määrärahat ottaen huomioon, että tutkimus- ja innovointihankkeet ovat luonteeltaan pitkäkestoisia; katsoo, että määrärahojen alustava kohdentaminen ohjelman kullekin alamomentille varmistaisi ennakoitavuuden lopullisten edunsaajien kannalta viemättä budjettivallan käyttäjältä sen oikeuksia;

5. pitää valitettavana, että säädösehdotukseen liittyvässä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskevassa selvityksessä ei ole ehdotettu riittävän yksityiskohtaista ohjeellista budjettinimikkeistöä ja että se sisältää vain viisi budjettikohtaa, kun kaudella 2021–2027 niitä oli 44; katsoo, että tämä haittaa valvontaa, ennakoitavuutta ja budjettivallan käyttäjän kykyä ohjata tarkasti politiikan painopisteitä vuotuisessa talousarviomenettelyssä; on huolissaan siitä, että liian koottu talousarviorakenne edistäisi dramaattisesti sellaisia määrärahasiirtoja, jotka eivät edellytä budjettivallan käyttäjän päätöstä;

6. korostaa, että riittävän yksityiskohtainen ja vakaa lainsäädäntö asiaankuuluvalla hallinnon tasolla on asianmukaisen talousarviota koskevan päätöksenteon ja parlamentaarisen valvonnan edellytys talousarviota toteutettaessa; katsoo, että huonosti suunnitellulla ”ohjausmekanismilla” ei voida kompensoida parlamentin menettämää lainsäädäntö- tai budjettivaltaa;

7. muistuttaa, että ehdotukseen sisältyy mahdollisuus käyttää talousarviotakuuta; korostaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman mukaisten lainanotto- ja lainanantotoimien talousarviovaikutukset on määriteltävä selkeästi ja esitettävä avoimesti ja niitä on seurattava tarkasti koko monivuotisen rahoituskehyksen kattaman ajanjakson ajan; vaatii, että kaikissa tällaisiin toimiin liittyvissä päätöksissä on kunnioitettava täysin lainsäätäjien toimivaltaa ja budjettivallan käyttäjän oikeuksia;

8. korostaa, että Scaleup Europe -rahasto palvelee Draghin raportin tavoitteiden mukaisesti sellaisten eurooppalaisten teknologia-alan yritysten potentiaalin hyödyntämistä, jotka tuottavat EU:lle pitkän aikavälin strategista arvoa; muistuttaa, että kyseinen rahasto on ainutlaatuinen väline, joka tuo yhteen EU:n talousarvion ja yksityiset sijoittajat, jotta kasvu- ja laajentumisvaiheessa olevien yritysten saataville tuodaan merkittävää

pääomaa; peräänkuuluttaa painokkaasti sitä, että Scaleup Europe -rahasto jatkaa tehtäväänsä Euroopan innovaationeuvoston puitteissa seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä;

9. painottaa, että Scaleup Europe -rahaston menestys on ratkaisevaa scale-up-investointien jatkumiselle vuoden 2027 jälkeen;

10. tähdentää, että ulkoisten käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen käytön Horisontti Eurooppa -puiteohjelman puitteissa on oltava täysin avointa ja siihen on kohdistettava tehokasta parlamentaarista valvontaa; panee tässä yhteydessä merkille säännökset, jotka koskevat osallistuvien kolmansien maiden ja muiden avunantajien rahoitusosuuksia; korostaa, että jos asian käsittelyä johtava valiokunta harkitsee ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja koskevien säännösten muuttamista, se olisi tehtävä koordinoidusti budjettivaliokunnan ja muiden valiokuntien kanssa, jotta varmistetaan lähestymistavan johdonmukaisuus;

11. palauttaa mieliin ehdotuksen asetukseksi talousarvion menojen seurantaa ja tuloksellisuutta koskevan kehyksen sekä unionin ohjelmia ja toimintaa koskevien muiden horisontaalisten sääntöjen vahvistamisesta, jäljempänä ’tuloksellisuusasetus’, jossa vahvistetaan yksi yksinkertaistettu luettelo tuloksellisuusindikaattoreista sekä seuranta- ja arviointisäännöksistä, joista osa on merkityksellisiä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman kannalta; muistuttaa, että horisontaalisia periaatteita olisi, jos se on mahdollista ja asianmukaista, sovellettava alakohtaisten sääntöjen mukaisesti, kuten uudelleenlaaditussa varainhoitoasetuksessa säädetään, jotta voidaan varmistaa, että niitä sovelletaan eri ohjelmien erityispiirteet asianmukaisesti huomioon ottavalla tavalla; korostaa, että kaikki muutokset ohjelman rakenteeseen, tavoitteisiin ja tukikelpoisiin toimiin on otettava asianmukaisesti huomioon tuloksellisuusasetuksen liitteen I seurantaa koskevissa säännöksissä osana kyseisen asetuksen muuttamista ja siitä käytäviä neuvotteluja koskevaa prosessia;

12. katsoo, että vapautetut tutkimusmäärärahat olisi käytettävä täysimääräisesti uudelleen unionin tutkimuskapasiteetin vahvistamiseen asettamatta määrille keinotekoista ylärajaa, sillä sellaista ei ole vahvistettu varainhoitoasetuksessa[2]; katsoo myös, että rahoitusvälineistä takaisin saatavien varojen olisi edelleen oltava käytettävissä Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa;

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23. syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (uudelleenlaadittu), EUVL L, 2024/2509, ELI: *http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj*

Talousarvionäkökohtia koskevassa arviossaan budjettivaliokunta esittää ehdotusluonnokseen myös seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1
Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 34 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(34) Jos ohjelmasta on tarkoitus myöntää unionin tukea talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki olisi annettava yksinomaan Euroopan kilpailukykyneuvoston InvestEU-välineen kautta kyseiseen välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti, sanotun kuitenkaan koskematta Euroopan innovaationeuvoston rahoitusvälineitä.	(34) Jos ohjelmasta on tarkoitus myöntää unionin tukea talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki olisi annettava yksinomaan Euroopan kilpailukykyneuvoston InvestEU-välineen kautta ***– Scaleup Europe -rahasto mukaan luettuna –*** kyseiseen välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti, sanotun kuitenkaan koskematta Euroopan innovaationeuvoston rahoitusvälineitä.

Or.en

Tarkistus 2
Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 38 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(38 a) Tämän asetuksen säännösten ja sen hallintojärjestelyjen olisi edistettävä budjettivallan käyttäjän asianmukaista päätöksentekoa ja asianmukaista parlamentaarista valvontaa. Etenkin ohjelman sisäisen rakenteen mahdollinen täsmentäminen olisi otettava asianmukaisesti huomioon budjettinimikkeistössä ottamalla käyttöön vastaavat budjettikohdat.

Or.en

Tarkistus 3
Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 38 b kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(38 b) Tämän asetuksen vaikutukset unionin talousarvioon on arvioitu + Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 310 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Sen täytäntöönpanoon olisi osoitettava riittävät varat ja henkilöresurssit ottaen samalla huomioon sen rahoituksen vaikutukset muihin unionin ohjelmiin tai toimintapolitiikkoihin ja varmistaen sen yhteensopivuuden monivuotisen rahoituskehyksen, omien varojen järjestelmän ja vastaavan toimielinten välisen sopimuksen kanssa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2024/2509[1] vahvistettujen talousarvioperiaatteiden kanssa.

+ Pro memoria: Euroopan parlamentin budjettivaliokunnan talousarvionäkökohtia koskeva arvio ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta vuosiksi 2028–2034, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja asetuksen (EU) 2021/695 kumoamisesta

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Or.en

Tarkistus 4
Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 38 c kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(38 c) Varainhoitoasetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti vapautetut tutkimusmäärärahat on käytettävä uudelleen unionin tutkimuskapasiteetin vahvistamiseen ilman ennakolta asetettua ylärajaa, joka rajoittaa budjettivallan käyttäjää vuotuisessa talousarviomenettelyssä.

Or.en

Tarkistus 5
Ehdotus asetukseksi
6 artikla – 1 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
1. Ohjelman ohjeelliset rahoituspuitteet 1 päivän tammikuuta 2028 ja 31 päivän joulukuuta 2034 väliselle ajalle ovat ***175 002 000 000 euroa*** käypinä hintoina.	1. Ohjelman ohjeelliset rahoituspuitteet 1 päivän tammikuuta 2028 ja 31 päivän joulukuuta 2034 väliselle ajalle ovat ***[määrä väliaikaisesta mietinnöstä ehdotuksesta monivuotiseksi rahoituskehykseksi 2028–2034 (2025/0571R(APP),*** käypinä ***ja vuoden 2025*** hintoina***] euroa***.

Or.en

Tarkistus 6
Ehdotus asetukseksi
10 artikla – 3 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
3. Jos unionin tukea myönnetään talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin,	3. Jos unionin tukea myönnetään talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin,

tällainen tuki myönnetään yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen kautta ja se toteutetaan sovellettavien Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen sääntöjen mukaisesti tätä tarkoitusta varten tehdyillä rahoitusosuus- tai takuusopimuksilla, sanotun kuitenkaan koskematta Euroopan innovaationeuvoston rahaston rahoitusvälineitä. Jos ohjelmassa hyödynnetään Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välinettä, siinä on säädettävä talousarviotakuuta ja rahoitusvälineiden rahoittamista varten varattavista varoista, myös siinä tapauksessa, että niihin yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin.	tällainen tuki myönnetään yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen kautta ja se toteutetaan sovellettavien Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen sääntöjen mukaisesti tätä tarkoitusta varten tehdyillä rahoitusosuus- tai takuusopimuksilla, sanotun kuitenkaan koskematta Euroopan innovaationeuvoston rahaston rahoitusvälineitä***, Scaleup Europe -rahasto mukaan luettuna***. Jos ohjelmassa hyödynnetään Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välinettä, siinä on säädettävä talousarviotakuuta ja rahoitusvälineiden rahoittamista varten varattavista varoista, myös siinä tapauksessa, että niihin yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin***, Euroopan kilpailukykyrahastoa koskevassa asetuksessa vahvistetun talousarviotakuun enimmäismäärän puitteissa***.
	Or.en

Tarkistus 7
Ehdotus asetukseksi
7 artikla – 2 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	2 a. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 212 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä, toisessa ja neljännessä alakohdassa säädetään, tämän asetuksen ja sen edeltäjien nojalla perustetuista rahoitusvälineistä saadut Euroopan kilpailukykyrahaston kautta jaettavat tulot, palautukset ja takaisinperinnät käytetään [1 päivästä tammikuuta 2028 / ohjelman alkamispäivästä] unionin tuen myöntämiseen Horisontti Eurooppa -ohjelmasta. Poiketen siitä, mitä 21 artiklan 3 kohdan f alakohdassa säädetään, ja asetuksen (EU, Euratom)

2024/2509 21 artiklan 5 kohdan mukaisesti, nämä varat ovat Horisontti Eurooppa -ohjelman ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja. Euroopan innovaationeuvoston rahaston käyttöön ottamat rahoitusvälineistä saadut tulot, palautukset ja takaisinperinnät jäävät Euroopan innovaationeuvoston rahaston taseeseen.

Or.en

Tarkistus 8
Ehdotus asetukseksi
7 artikla – 2 b kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	2 b. Maksusitoumusmäärärahat, jotka vastaavat tutkimushankkeiden kokonaan tai osittain toteutumatta jäämisen vuoksi vapautettujen sitoumusten määrää, asetetaan uudelleen tämän ohjelman käyttöön talousarviomenettelyn yhteydessä, ensisijaisesti samaa tarkoitusta varten.

Or.en